

29. juni 2023

Norsk Tindeklubs uttalelse til Jostedalsbreen gondol i Kjøsnesfjorden

Om Norsk Tindeklub

Norsk Tindeklub (NTK) ble stiftet i 1908, og er den mest tradisjonsrike og eldste organiserte klatreklubben i Norge. Klubbens formål er å representere god tindesport og virke for en riktig utvikling av denne, fremme mest mulig sporløs ferdsel i naturen og ivareta medlemmenes interesser. Dette er utdypet i klubbens verdinotat, se vedlegg, som ligger til grunn for vår uttalelse.

NTKs verdier og generelt om gondoler

Prinsippet om sporløs ferdsel står sentralt hos NTK, og ikke minst i norsk friluftslivstradisjon. Det innebærer at man i størst mulig grad skal etterlate naturen slik den var da man kom dit slik at andre kan oppleve urørt natur.

NTK mener utbygging av gondoler bryter med den lange klatre- og turtradisjonen i Norge om sporløs ferdsel og mestring etter evne på naturens premisser. Den vil både komme i konflikt med og redusere muligheten til å oppleve urørt natur og mestre naturen på naturens premisser for dagens og fremtidens generasjoner.

Norsk Tindeklub og planene om gondol i Kjøsnesfjorden

Landskapet i Kjøsnesfjorden er så vilt, dramatisk og vakkert at det bør tas vare på. Dette gjør området attraktivt for klatrere.

Å bygge gondolen er et permanent inngrep som ikke kan reverseres tilstrekkelig. Dermed vil den bryte med den lange tradisjonen for sporløs ferdsel i utmark.

I umiddelbar nærhet til planområdet ligger det i dag flere klatreruter over flere taulengder som regelmessig blir brukt av lokale klatrere. Selv om de fleste klatrerutene primært ligger utenfor anleggsområdet rent fysisk, mener vi at gondolen vil redusere kvaliteten på klatringen på grunn av støy fra anlegget at parkering, gondol, og togstasjon vil være synlig fra klatrerutene.

Klatring over flere taulengder er en form for klatring som det finnes lite av i regionen, spesielt i nærheten av Sogndal. Sogndal har mange studenter og andre tilflyttere som er aktive klatrere og flytter til bygda på grunn av de mange mulighetene for klatre-, ski-, og friluftsturer.

Vi er også bekymret for at toppstasjonen av gondolen kan forringe opplevelsen av å gå på ski over Jostedalsbreen, som er populært blant flere i landet.

Avsluttende kommentar

NTK mener den planlagte gondolen vil forringe klatring og andre friluftaktiviteter i Kjøsnesfjorden. Vi er også bekymret for at den vil forringe opplevelsen av å gå på ski over Jostedalsbreen.

Gondolen bryter med prinsippet om sporløs ferdsel i natur.

Vennlig hilsen,
Styret i Norsk Tindeklub

Vedlegg: NTKs verdinotat (2018)

Verdinotat - Norsk Tindeklub

«Klubens formål er å representere god tindesport og virke for en riktig utvikling av denne, fremme mest mulig sporløs ferdsel i naturen og ivareta medlemmenes interesser».

NTK er inspirert av Alpine Club i England. Her finner vi trekk både fra laugsvesen og fra 1800-tallets *sportsmanship*. Fra laugene et lukket, men sterkt faglig miljø med mentoransvar og sterkt brorskap. Fra *sportsmanship* ser vi også en utvikling av egen karakter og eget potensial.

1.0. UIAA og NTK

Fra 1967 har NTK vært norsk medlem i UIAA; det internasjonale klatreforbundet. UIAA har siden tusenårsskiftet gjort et omfattende arbeid for å definere sitt verdigrunnlag. UIAA har laget en kodeks for framferd og samfunnsoppdrag blant klatrere og for organisasjonene som representerer dem. NTK stiller seg bak dette arbeidet formulert i Tyrol-deklarasjonen (UIAA, 2002), som særlig framhever:

- Aksept for risiko og det å ta ansvar
- Balansere mål i henhold til ferdighet og utstyr
- Rettferdighet og ærlighet
- Etterstrebe «best praksis» og åpenhet for kontinuerlig utvikling
- Beskytte fjellet og klatreklippens urørte og naturlige karakter
- Å være tolerant, vise interesse og hjelpe hverandre
- Å støtte opp om lokalsamfunn og deres bærekraftige utvikling

I et annet dokument fra UIAA, *On the preservation of natural rock for adventure climbing* (UIAA, 2014), er det anbefalinger for hvordan man kan sikre at tradisjonell klatring, adventure climbing, fortsatt har sin plass og arena. Dokumentet definerer tre hovedkategorier innen klatring (tradisjonell klatring, sportsklatring og buldring). Vi forholder oss kun til tradisjonell klatring og sportsklatring i dette verdinotatet. UIAA viser en mulig vei for sameksistens mellom disse og gir retningslinjer til forvaltning av klatreområder.

1.1. Kategorier av klatring

1. *Tradisjonell klatring*, hvor man ikke etterlater spor, gir senere klatrere mulighet for autentisk opplevelse og bevarer klatreruten mest mulig intakt.
2. *Sportsklatring* er karakterisert av permanente sikringer i klatreruten.

1.2. Sameksistens og regime for forvaltning

- UIAA foreslår at hver organisasjon utarbeider en separat tradisjonell klatrekomité som består av vanlige klatrere, forfattere av førere og eldre mer erfarne tradisjonelle klatrere.
- Organisasjonene oppfordres til å lage en kort sammenfatning om deres fjellområder under kategoriene *tradisjonell* eller *sportsklatring* og til å etablere en ordning for å holde ved like permanente sikringer og fjerne installasjoner som ikke er i samsvar med god tindesport.

2.0. Klubbens formål

2.1. Hva er ”god tindesport” og hvordan fremme denne

NTK oppfatter tradisjonell klatring som ”god tindesport”:

- Denne formen for klatring innebærer risiko og krever klatrefaglig egenkunnskap.
- Denne formen for klatring fordrer arenaer som ikke, eller i minimal grad, er tilrettelagt for å redusere risiko og krav til klatrefaglig egenkunnskap.

NTK vil samarbeide med lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

2.2. Hva er ”sporløs ferdsel” og hvordan fremme denne

Sporløs ferdsel innebærer at man skal etterlate naturen slik den var da man kom dit.

- Tradisjonell klatring kan likevel sette spor av mindre varig art; løse steiner kan fjernes, og jord, mose og gress fra sprekker kan fjernes.
- Det bør letes etter svakheter i fjellet og tilstrebe tradisjonell sikring. Unntaksvis kan det etableres permanente installasjoner.

NTK vil samarbeide med lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

2.3. Forvaltning og ivaretagelse av tradisjonell klatring

Tilgang til klatreområder egnet til tradisjonell klatring er et gode for NTK sine medlemmer.

- Det er lokale klatreklubber som har et uformelt forvaltningsansvar for klatreområdene.
- Førstebestigere og grupper med spesielt aktive klatrere bør også kunne ha eierskap til – og kunne legge premisser for utviklingen av – enkelte områder.
- Kommersielle hensyn bør ikke legges til grunn for permanente installasjoner i fjellet.
- Idealene fra *sportsmanship* er grunnleggende når konflikter oppstår og søkes løst.

NTK vil samarbeide med klatrere, lokale klatreklubber, kommersielle aktører, grunneiere og myndigheter for å fremme dette.

Referanser

UIAA (2002). Tyrol Declaration. Hentet 3/9-18 fra:

https://www.theuiaa.org/documents/declarations/UIAA_Declaration_TyrolDeclaration.pdf

UIAA (2014). Preservation of natural rock for adventure climbing. Hentet 3/9-18 fra:

<https://www.theuiaa.org/declarations/preservation-of-natural-rock-for-adventure-climbing/>

Utarbeidet av etikkomiteen i NTK v/ Tore Lundberg, Linett Birkeland Eriksen, Nils Rune Birkeland, David Durkan, og Lisa Kvålshaugen Bjærum (styrets representant)

Vedtatt av styret

Dato: 30/9-2018